

H koncu (str. 61.) si želi Balzer, »že by w naszym świecie naukowym powstało większe zajęcie dla porównawczych badań nad historią praw słowiańskich, že by ogarniano coraz większą ilość pytań z zakresu tego przedmiotu, že by pracowano nad udoskonaleniem jego metody badawczej«.

Da bi se to moglo zgoditi, bilo bi po Balzeru želeti, da bi se na univerzah, kjer bi to kazalo, ustanovile stolice za primerjajočo zgodovino slovanskih prav, podobno kot je na varšavski univerzi, kjer o našem predmetu že pol leta predava prof. Zigel. Zajedno z Balzerom želimo, da bi prišel kdaj čas, ko bi se tudi na tujih univerzah ustanovile stolice za primerjajočo zgodovino slovanskih prav. Da bi moglo do tega priti, moramo precej naprej pomakniti našo vedo in izvojevati ji važen pomen v sestavu ved. Poleg tega bi si želet prof. Balzer, da bi se ustanovil znanstveni časopis, ki bi bil posvečen primerjajoči zgodovini slovanskih prav in pravni zgodovini posameznih slovanskih narodov.

Zgodovina prava slovanskega je člen obširnejšega pojma, pravne historije arijskih narodov. (Str. 63.) Ta pravna historija mora se enkrat definitivno objaviti, neglede na uspehe našega dela. Bila bi napaka, da bi to delo izveli tujci — za nas brez nas. (Str. 64.)

(Konec prih.)

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Pravni razlog za takojšnjo odslovitev delavca iz službe (§ 1160 o. d. z.) mora nastati med službovanjem.

C. kr. okrajno sodišče v Brežicah je v pravni stvari tožitelja Frana D. proti mestni občini B. z rzsodbo od 24. decembra 1901, opr. št. C I. 87/1—4 spoznalo za pravo: Toženka je dolžna tožitelju plačati znesek 135 K in 5 K 50 h sodnih stroškov v 14 dneh proti izvršilu; tožbeni zahtevek glede zneska 35 K se zavrne.

Dejanski stan.

Obe sporni stranki se v svojih trditvah vjemata v tem, da je bil tožitelj z dekretom z dne 18. februarja 1901, št. 92 pro-

vizorno nameščen za 1 leto redarjem v mestu B. z mesečnim prejemkom 70 K poleg prostega stanovanja, da je službo nastopil dne 1. marca 1901 in da se ga je dne 15. decembra 1901 odpustilo iz službe ter se mu pri tem odplačalo 40 K.

Tožitelj pa trdi, da ima pravico do prejemkov za 3 mesečni odpovedni rok v znesku 210 K in za odtegneno stanovanje po 14 K na mesec, da mu torej gre skupaj 252 K, odnosno, ker je 40 K že prejel, še 212 K.

Toženka ugovarja, da je bil tožitelj radi deliktov iz dobička-željnosti sodno že prej kaznovan, da je to šele sedaj izvedela, da ga torej ne more več rabiti za redarja ter je bila upravičena, takoj ga odsloviti. Povračilo za izgubo stanovanja da mu ne pristoja, ker se mu je zagotovilo le za slučaj, da ostane samec on pa da se je oženil. Kakā odpoved se ni dogovorila ter je tudi tajnik mestne občine tožitelju ni priznal; sicer bi pa tajnik tudi ne bil v to upravičen. Predlaga torej zavrnitev tožbenega zahtevka.

Tožitelj priznava, da se z zastopstvom tožene občine rok za odpoved ni dogovoril, da mu je pa tak rok zagotovil tajnik s pripombo, da ima to isto veljavo, kakor če bi se bil dogovor sklenil z županom. Končno pripominja tožitelj, da je zaprosil, ko se je bil oženil, naj se mu stanovanje še nadalje pusti, da pa ni dobil nobene rešitve; sicer pa da opušča ta zahtevek ter restringuje svojo tožbo na poplačilo 170 K s pripadki.

Zavrnil se je tožiteljev predlog, naj se zasliši priča Teodor T. o dejstvu, da se je z le-tem dogovoril trimesečni rok za odpoved in da je ta izjavil, da ima pravico skleniti tak dogovor.

Razlogi.

Kakor je razvidno iz dejanskega stanu, je najela tožena mestna občina tožitelja za redarja z mesečnim prejemkom 70 K na poskušnjo za 1 leto. To pogodbo moreta pred potekom pogojene dobe pogodnika razveljaviti le iz pravnih razlogov (§ 1160 o. d. z.). Tožiteljica izvaja tak razlog iz dejstva, da je bil tožitelj že kaznovan in da ona ne more take osebe rabiti za redarja.

Ker v državljanskem pravu ni določeno, kateri razlogi da so pravni, zato se lahko slučajji, ki so navedeni v obrtnem

zakonu (§ 82), analogno uporabijo (§ 7 o. d. z.). Med temi pa ni razloga, ki se tu uveljavlja za razveljavljenje.

Ker torej tožiteljica ni bila po zakonu upravičena, razveljaviti služabno razmerje, med strankama se pa ni dogovorilo, da bi navedena okolnost upravičevala tožiteljico, razveljaviti služabno razmerje, zato je zavezana izpolniti svojo pogodbeno dolžnost, če tudi se od svoje strani odreka izpolnitvi nasprotne zaveze (§ 1155 o. d. z.). Tožena občina je toliko kriva, ker bi ji lahko bilo, staviti že pri sklepanju pogodbe neomadeževanost za pogoj.

Navajani dogovor trimesečnega roka za odpoved bi pomenjal le, da bi bilo strankama na voljo dano, pretrgati pogodbeno razmerje ob času, v katerem bi cela pogojena doba tudi z vštetim odpovednim rokom ne bila absorbirana; v konkretnem slučaju pa, ko bi se provizorno služabno razmerje bilo že dne 1. marca 1902 končalo tudi brez odpovedi, je odpoved, ki presega zgorenjo dobo, nezmiselna ter bi k večjemu imela le namen, da se odvrne tiho podaljšanje pogodbe.

Po navedenem pristojna tožitelju le plačilo za ostalo dobo pogodbe od 15. decembra 1901 do 1. marca 1902 v znesku 175 K, odštevši dobljenih 40 K, torej v ostanku 135 K. Tedaj je bilo le s tem zneskom ugoditi tožbenemu zahtevku, zavrnil pa višji zahtevk.

Tožitelju je bilo priznati tudi vse stroške, ker ugotavljanje zavrjenega zahtevka ni povzročilo nikakih posebnih stroškov (§ 43 odst. 8 c. pr. r.).

C. kr. okrožno prizivno sodišče v Celju je z razsodbo od 12. februarja 1902 opr. št. Bc I 16/2—3 toženkinemu prizivu ugodilo, izpremenilo prvoinštančno rzsodbo ter spoznalo, da se restringovani tožbeni zahtevk zavrne.

Dejanski stan.

Ker je prvoinštančna rzsodba ugodila restringovanemu zahtevku, je tožena mestna občina vložila priziv ter za prizivni razlog uveljavljala nepravilno pravno presojo stvari. Nepravilna je pravna presoja, ker se določba §-a 82 obrt. r., ki jo je per analogiam uporabil prvi sodnik, ne da uporabiti v le-tem slučaju, in ker se prvi sodnik ni oziral na to, da je bil tožitelj že

kaznovan, niti na to, da je tožitelj s svojimi krivimi navedbami v kompetenčni prošnji zapeljal toženko v zmoto. Prizivu se prilaga prepis tožiteljeve kompetenčne prošnje in izpisek iz njegovega kazenskega protokola. Prizivni predlog hoče izpremenitev prvosodne razzsodbe in zavrnitev tožbenega zahtevka.

Prizivno poročilo se ni vložilo, pač pa je tožitelj predložil službeno spričevalo, katero mu je izdala mestna občina B. o njegovem službovanju kot redar za dobo od 1. marca do 15. decembra 1901, ter povedal, da je na njegovo odstavljenje silil le občinski tajnik, ker je imel s soprogo občinskega tajnika pravdo radi žaljenja časti.

Razlogi.

Uveljavljani prizivni razlog nepravilne pravne presoje stvari je istinit.

Pogodba, sklenjena med tožiteljem in toženo mestno občino, je — to je prvi sodnik pravilno domneval — mezdna pogodba ter jo je presojati po določbah, ki veljajo za te slučaje.

Po § 1160 o. d. z. je moči delavce, ki so bili najeti za določeno dobo, odsloviti pred potekom dobe le iz pravnih razlogov. Katere razloge je smatrati za pravne, sicer ne pove državljsanski zakonik in treba je torej presojo pravilnosti razlogov prepustiti sodnikovemu preudarku — načelo, katero izraža tudi trgovski zakonik v §-u 62. Tak praven razlog za predčasno odslovitev je pa v konkretnem slučaju to, da je bil tožitelj obsojen po vojaških kazenskih zakonih radi pregreška poneverjenja in radi hudodelstva kršene stražne dolžnosti, storjenega s tem, da je ponaredil službeno knjižico.

Redar spada namreč k oblastvenim, v §-u 68 k. z. imenovanim osebam, ki uživajo posebno varstvo zakona. Od take osebe se pa mora brezpogojno zahtevati onih lastnosti, ki so potrebne, da izvršuje svojo uradno službo, in v prvi vrsti, da je zanesljiva.

Na te lastnosti pa pri tožitelju v očigled njegovih zgoraj navedenih deliktov ni več misliti.

Ker je pa tožitelj, ko je prosil službe, zamolčal, da je bil že kaznovan, in je to občina, kar se ni oporekalo, izvedela šele

pozneje, ni bila le upravičena, tožitelja odsloviti iz službe marveč iz javnih ozirov celo v to zavezana.

Priziv je torej utemeljen in bilo mu je ugoditi.

C. kr. najvišje sodišče je z odločbo od 15. aprila 1902, št. 4040 ugodilo tožiteljevi reviziji proti rzsodbi c. kr. okrožnega sodišča ter obnovilo prvosodno rzsodbo.

Razlogi.

Po neoporekanem dejanskem stanu je bil tožitelj z dekretom z dne 18. februarja 1901 za eno leto provizorno nameščen za redarja in je nastopil službo dne 1. marca 1901. Dalje se je ugotovilo, da se odpoved ni dogovorila.

Zatorej je to mezdna pogodba za določeno dobo, za katero določa § 1160 o. d. z., da delavcev brez pravnega razloga ni moči odsloviti. Da bi se med tožiteljevim službovanjem kaj primerilo, kar bi moglo tvoriti pravni razlog za odslovitev, tožena stranka ne trdi; ona se marveč ozira na to, da se je šele po vsprejemu tožiteljevem zaznalo, da je bil kot orožnik radi poneverjenja in kršitve stražne dolžnosti kaznovan in degradiran. Da naj pa za občinske redarje veljajo iste zahteve, kakor za c. kr. redarstvo ali za redarstvo po mestih s svojimi statuti, to ne izhaja iz občinskega reda.

Tožena občina tudi ne trdi, da se je v razpisu zahtevalo neomadeževanosti, niti, da se je tožitelja pri vsprejemu vprašalo, ali je bil preje že kaj kaznovan.

V kompetenčni prošnji, katero je predložila občina, tožitelj v tem oziru ničesar ne omenja. Njegova navedba pa, da je služil za orožnika in postajevodjo je, resnična. Toliko lažje bi bilo občini uveriti se o tem, ako bi bila pred vsprejemom povprašala pri črnovojnem okrajnem poveljstvu. Da bi tožitelj sam moral vedeti, da je vsled svojih vojaških kaznovanj prišel ob sposobnost za redarja, je tem manj utemeljeno, ker je bil glasom navedene prošnje že redar v G. ter je to službo sam zapustil. Očividno ni pripisovala občina sama pri vsprejemu nikake važnosti prejšnjemu vojaškemu življenju, zlasti še ker je bilo nameščenje le provizorno in omejeno na eno leto. Ona je torej sama kriva in ne more dodatno uveljaviti tega dejstva, češ da je pravni razlog za odslovitev.

Ker se pa ne trdi, da bi ne bil tožitelj pripravljen še naprej službovati in ker ni pravnega razloga za odslopitev, bilo je obsoditi občino na plačilo mezde za pogojeno dobo službovanja.

Prizivna rzsodba izvira iz nepravilne pravne presoje in bilo jo je, ugodivši reviziji, oprti na § 503, št. 4 c. pr. r., izpremeniti ter obnoviti prvoinštančno rzsodbo. *Dr. I. D.*

b) O zavezi lastnika hipoteke, ki je neizbrisanu terjatev knjižnemu upniku plačal, predno je zahtevajoči upnik pridobil si na tej terjatvi zastavno pravico.

Na prošnjo z dne 14. novembra 1901 izdalo je prvo sodišče dne 16. novembra 1901 sklep, s katerim se je nedoletnemu Ivanu A. proti Roku B. v izterjanje že zapadlih 12 K alimentacije s stroški v znesku 40 K 52 h in v zavarovanje alimentacij, ki zapadejo za čas od 23. novembra 1901 do 23. novembra 1902, in sicer po 6 K na mesec, torej skupaj 72 K, dovolilo izvršilo z vknjižbo zastavne pravice na posestvu Ane C. pri terjatvi v znesku 200 K, zastavnopravno zavarovani za dolžnika Roka B. Obenem se je zaprosil preodkaz te terjatve v poteg. Najprej je bila lastnica hipoteke kot dolžnikova dolžnica pozvana, naj bi se v zmislu § 301 izvrš. reda izjavila v 14 dneh. Le-ta je dne 12. decembra 1901 predložila izvršilnemu sodišču izbrisno pobotnico z dne 21. avgusta 1901 v dokaz, da terjatev Roka B., ki je sicer še vknjižena, po pravu ne obstoja več. Nato je sodišče s sklepom od dne 12. decembra 1901 dovolilo preodkaz v poteg. O izjavi Ane C. je zastopnik tožiteljev dobil obvestilo dne 20. decembra 1901. S sklepom z dne 20. januarja 1902 bil je dovoljen preodkaz namesto plačila za 30 K, za stroške 40 K 52 h in za izvršilne stroške 12 K.

Za nedol. Ivana A. in njegovo nezakonsko mater Marijo A. vložila se je dne 30. januarja 1902 proti Ani C. tožba na plačilo 200 K. Prvo sodišče je ugodilo tožbeni zahtevi in sicer na podlagi §-a 469. o. d. z.

Prizivno sodišče je, ugodivši prizivu toženke, zavrnilo tožbeno zahtevo iz razlogov:

V tem slučaju ne velja § 469. o. d. z., ker so tožitelji dne 20. decembra 1901, ko jim je bil vročen sklep o preodkazu v

poteg, bili obenem tudi obveščeni o izjavi, katero je bila podala tretja dolžnica. Ker je terjatev bila preodkazana le v poteg, morajo si tožitelji pripustiti od strani tretje dolžnice vse ugovore, kateri so njej pristojali proti dolžniku tožiteljev, kajti zahtevajoči upnik zamore po § 308. izvrš. reda le kot pooblaščenec dolžnikov in le v njegovem imenu zahtevati plačilo zneska, označenega v preodkaznem sklepu, in po meri pravnega obstoja zasežene terjatve. Terjatev pa v le-tem slučaju po pravu ne obstoja, ker dolžnica je že dne 21. avgusta 1901 plačala dolg svojemu upniku. Tožitelji že 20. decembra 1901, ko so bili obveščeni o poplačilu terjatve, niso bili več pošteni glede na njen pravni obstoj in si torej niso mogli terjatev dati preodkazati namesto plačila.

Reviziji tožiteljev je c. kr. najvišje sodišče z odločbo od dne 11. junija 1902, št. 7271 ugodilo, rabsodbo prizivnega sodišča premenilo in rabsodbo prvega sodišča obnovilo iz razlogov:

Vsled določila § 469. o. d. z. mora toženka nasproti tožiteljem priznati, da je zastavno breme na njenem posestvu pravo-veljavno za terjatev, ki je na tem posestvu vknjižena v prid Roka B., kajti tožitelji so ob času, ko so iskali zastavne pravice za svoje zahteve na navedeni terjatvi, imeli zaupanje, da terjatev še obstoja po pravu. Ko so pa zastavno pravico že imeli, je brez pomena, da so v času, ko so zahtevali preodkaz terjatve Roka B. namesto plačila, že bili obveščeni, da terjatev je poplačana. S tem preodkazom so tožitelji zastavno pravico pravo-veljavno hoteli v denar spraviti, in je torej upravičena tožbena zahteva, mereča na to, da je toženka kakor lastnica posestva, obremenjenega z zastavno pravico, dolžna plačati.

c) Tožba zahtevajočega upnika proti zakonskemu možu na plačilo ženine juterne, ki se mu je v poteg preodkazala, ni utemeljena, ako mož vsled pravomočno izrečene ločitve zakona po krivdi žene toži na razveljavljenje ženitnih pogodb, četudi je upnik žene že pred tem zadobil knjižno nadzastavno pravico na juterni.

C. kr. okrajno sodišče v Slov. gradcu je na tožbo dr. K. z rabsodbo z dne 24. aprila 1901 opr. št. Cl 32/1—6 za

pravo spoznalo: Toženec Pavl S. plačati mora tožniku terjatev, ženi Heleni S. pristojecho in tožniku v poteg preodkazano na juterni v znesku K 200 s 5% obrestmi od dneva tožbe ter pravnih stroškov K 34.42 v 14 dneh pod izvršilom.

Dejanski stan.

Po vsebini mandatne tožbe z dne 12. marca 1901 opr. št. Cm I 1/1—1 dolguje toženec Pavl S. temeljem ženitnega pisma z dne 26. julija 1882 svoji ženi Heleni S. rojeni K. dote 250 gld., zaženila 250 gld. in juterne 100 gld. Te terjatve so vknjižene pri zemljišču pod št. 100 d. o. P. Na podlagi rabsodbe z dne 9. oktobra 1900 opr. št. C 127/00—2 so se vsled tus. sklepa z dne 26. novembra 1900 opr. št. E 370/00—7 te terjatve Helene S. preodkazale tožniku dru. K. v poteg in je bilo Pavlu S. s plačilnim nalogom z dne 13. marca 1901 naloženo, da mora dru. K. plačati že zapadlo juterno 100 gld. = 200 K. —

Pri ustni razpravi, ki se je vršila vsled pravočasno vložnega ugovora dne 24. aprila 1901, skliceval se je toženec na civilni pravdi Cg I. 198/99 in Cg. I. 53/01 okrožnega sodišča v Celju, v katerih je bilo spoznano, da se razveljavi ženitna pogodba in se Heleni S. odrekajo vse iz te pogodbe izvirajoče pravice, ter je pristavil, da je že v pravdi radi ločitve zakona nadsodišče z rabsodbo z dne 15. maja 1899, katero je potrdilo tudi najvišje sodišče izreklo, da se zakon med Pavlom in Heleno S. loči iz krivde le-te, vsled česar je Helena S. prosila za obnovo pravde, da bi dokazala krivdo tudi na moževi strani, tako da je rabsodba glede njene krivde postala pravomočna. V obeh pravgdah je dr. K. zastopal Heleno S., ter mu je potemtakem razmerje med obema zakoncema znano. Z rubežnijo njenih tirjatev ni mogel tožnik pridobiti večjih pravic, nego jih je posedovala Helena S. Radi tega je izključena dobra vera na tožnikovi strani, kar izhaja tudi iz njegovih pisem z dne 22. novembra in 11. decembra 1899. Toženec predlaga, da se odbije tožbeni zahtevek ter tožnika obsodi v povrnitev stroškov.

V zapisniku se konstatuje, da je Pavl S. tožbo radi ločitve zakona vložil pod Cg I. 99/98 dne 13. maja 1898, da je dru. K.

bila sub. praes. 20. maja 1899 na podlagi izjave Helene S. z dne 19. maja 1899 radi 260 gld. dovoljena zastavna pravica na tirjatve Helene S., ter da je dne 1. februvarja 1899 bila izdana rzsodba prve inštance, s katero se je zakon ločil iz krivde obeh.

R a z l o g i.

Tožbenemu zahtevku je bilo ugoditi, ker izhaja iz dejanskega stanu, da so tirjatve Helene S. sub praes 26. februvarja 1882 vknjižene pri zemljišču Pavla S. in da je dr. K. pridobil zastavno pravico za svojo stroškovno tirjatev že vsled izjave Helene S. z dne 19. maja 1899 sub praes 20. maja 1899; ta zastavna pravica se je spremenila potem glasom sklepa z dne 26. novembra 1900 opr. št. E 376/00—7 v izvršilno zastavno pravico, ter se je zajedno tudi izdal izvršilni preodkaz v poteg. Te pošteno pridobljene zastavne pravice ne more omajati niti dne 13. maja 1898 sub Cg I. 99/98 vložena tožba na ločitev zakona, niti druga 7. novembra pod Cg. 198/99 vložena tožba, da se razveljavi ženitno pismo, ker ti tožbi pri številki vknjiženih pravic Helene S. nista zaznamovani in sta dotični rzsodbi bili razglašeni šele 15. maja 1899, oziroma ona vsled druge tožbe in contumaciam proti Heleni S. šele 19. aprila 1901; ta zadnja rzsodba še niti ni pravnomočna.

Izrek glede stroškov je utemeljen v § 41 c. p. r.

C. kr. okrožno sodišče v Celju je z rzsodbo z dne 19. junija 1901 opr. št. BC I. 56/1—3 ugodilo toženčevemu prizivu, spremenilo rzsodbo prve inštance ter spoznalo, da se razveljavi proti Pavlu S. od okrajnega sodišča v Slov. gradu izdani plačilni nalog z dne 13. marca 1901 opr. št. CM I. 1/1 in mora tožnik povrniti tožencu pravnne troške prve inštance v znesku K: 77:36 in stroške prizivne inštance v znesku K: 37:87 v 14 dneh, da se izogne eksekuciji.

D e j a n s k i s t a n.

Z izpodbijano rzsodbo je prvi sodnik obsodil toženca Pavla S., da mora plačati tirjatev svoje žene Helene S. iz ženitne pogodbe z dne 26. julija 1882 na juterni v znesku K: 200 s pr. dru. K., ki ima pravico taisto potegniti. Proti tej rzsodbi se je

toženec pravočasno pritožil, češ da se je tožbenemu zahtevku ugodilo vsled napačnega pravnega presojevanja stvari; po krivici namreč domneva sodnik da je dr. K. za svojo stroškovno tirjatev zadobil proti Heleni S. zastavno pravico na zgorajšno terjatev K: 200 v dobri veri glede njenega obstanka. Ker pa ni bil v dobri veri, bilo je treba tožbeni zahtevek cum expensis odbiti.

Tožnik ponudil je za to, da je zadobil zastavno pravico v dobri veri, pričo Heleno S., ki mu je bila pravila, da njen mož ne sili na to, da se razveljavi ženitna pogodba; on se je dalje skliceval na to, da prepirna juterna še vedno ni plačana, dasiravno je že zdavno v plačilo zapadla.

R a z l o g i.

Heleni S. temeljem ženitne pogodbe proti Pavlu S. pristoječa prepirna tirjatev na juterni v znesku K: 200 se je dru. K. s sklepom okrajnega sodišča v Slov. gradu z dne 26. novembra 1900 opr. št. E 376/00—7 le predkazala v poteg, ter je on na ta način v zmislu § 308 izvrš. r. si samo pridobil pravico, kakor zastopnik Helene S. zahtevati od Pavla S. plačilo te tirjatve in uveljaviti zastavno, za to tirjatev pridobljeno pravico, tako da je v tej pravdi treba pretresovati le pravni obstoj prepirne tirjatve in zanjo utemeljene zastavne pravice. Vprašanje pa, je li dr. K. zastavno pravico na večkrat imenovano tirjatev Helene S. zadobil v dobri veri, spadalo bi v drugo pravdo, katero bi moral začeti dr. K. še le v svojem imenu.

Kar se tiče tirjatve Helene S., ta v resnici ne obstoji več, kajti še prej, ko se je vložila tožba gledé prepirne tirjatve na juterni, bil je zakon med Heleno S. in Pavlom S. ločen, in je imel toženec po § 1264 o. d. z. vsled tega pravico zahtevati, da se razveljavi ženitna pogodba, na katero se opira tožnikova terjatev; on je to tudi storil s tožbo z dne 7. novembra 1899 opr. št. Cg I. 198/99—1, torej veliko časa poprej, nego je današnji tožnik vložil svojo tožbo. Ker je ta zahteva Pavla S. po imenovani določbi obč. drž. zak. popolnoma utemeljena, mora obveljati tudi njegova trditev, da vsled ženitne pogodbe, na katero se opira predležeča tožba, ni več obvezan nasproti svoji ženi k

nobeni dajatvi, ki bi spadala v to pogodbo v smislu § 1217 obč. drž. zak.

Tožbeni zahtevek je bilo vsled tega odbiti.

C. kr. najvišje sodišče je z razsodbo z dne 12. oktobra 1901 št. 10.999 tožnikovo revizijo kakor neutemeljeno zavrnilo in obsodilo tožnika v povrnitev stroškov revizijskega odgovora.

R a z l o g i.

Revizija naslanja se samo na revizijski razlog § 503 št. 4 c. pr. r. ter trdi, da prizivno sodišče niti določeb § 1264 o. d. z. in § 308 eks. r., niti ugotovitve nadzastavne pravice ni prav tolmačilo. Toda prizivno sodišče je pravni položaj popolnoma prav razumelo, kar sledi iz dotičnih razlogov, ki se strinjajo z dejanskim stanom in zakonom, in katerih revizija nikakor ni mogla ovreči; prizivno sodišče popolnoma prav trdi, da je sodba odvisna od vprašanja gledé pravnega obstoja tirjatve Helene S. ter zastavne pravice za to tirjatev. Upoštevati je treba, da je toženec že v tožbi z dne 7. novembra 1899, torej pred 18. marcem 1901, ko se je vložila le-ta tožba, zahteval, da se razveljavi ženitna pogodba, da je juterna del ženitne pogodbe in tedaj podvržena določbi § 1264 o. d. z., in dá tožniku, ki svojo zahtevo opira na pravico Helene S., pridobitev nadzastavne pravice ne more koristiti.

Izrek o stroških je utemeljen v določbah §§ 41 in 50 c. pr. r.

Dr. J. Hrašovec.

d) Civilna sodišča niso kompetentna soditi o povračilu kazenskopravnih stroškov, katere povzroči ovaditelj obtožnemu; — razsodba je nična.

K. D. ovadila je U. D. radi krivega pričevanja. Dež. sodišče je U. D. oprostilo in le-ta je na to dala stroške odmeriti, kateri so ji nastali vsled zagovarjanja. Kazensko sodišče je sicer stroške odmerilo, ni se pa izreklo o povračilu istih; predlog na povračilo stroškov se sploh ni stavil, ker so sodišča o tem, ali naj kaz. sodišče sodi o povračilu stroškov zasebnega vdeleženca celo tedaj različnega mnenja, kadar je bil ovadenec radi krivega pričevanja obsojen.

U. D. je tožila torej na povračilo odmerjenih stroškov pri civilnem sodišču. C. kr. okrajno sodišče v K. je dne 25. februarja 1902 razsodilo: Tožbena zahteva, da se obsodi tožena K. D. v plačilo zneska po 110 K 7 h s 5% obrestmi od 20. januarja 1902 in v povračilo stroškov pravnega postopanja — se zavrne, in je tožnica dolžna toženki pravdne stroške povrniti.

Dejanski stan.

Po obojestranskem priznanju in oziraje se na kazenski akt Vr 652/1 vložila je tožena K. D. zoper tožnico U. D. kazensko ovadbo z dne 29. marca 1901 radi hudodelstva goljufije; izšla je obtožnica z dne 18. junija 1901, s katero je današnja tožnica bila obtožena, da je v pravdi toženke zoper zapuščino njenega moža A. D. po krivem pričala. Pri glavni razpravi, določeni vsled te obtožnice pri c. kr. deželnem kazenskem sodišču v L. dne 3. septembra 1901, bila je pa obtoženka U. D., katero je zastopal dr. P. od obtožbe oproščena in so se ji v tej kazenski pravdi nastali troški zagovarjanja s sklepom c. kr. deželnega sodišča v L. z dne 15. oktobra 1901, opr. št. Vr 652/1—37, potrjenim se sklepom c. kr. višjega deželnega sodišča v G. z dne 13. novembra 1901, opr. št. D 204/1—1 odnosno Vr 652/1—41, odmerili na 110 K 7 h.

Opirajoča se na te navedbe zahteva tožnica od tožene plačilo tega zneska po 110 K 7 h s 5% obrestmi od dne tožbe, to je 20. januarja 1902 dalje. Toženka pa predlaga zavrnitev tožbenega zahtevka, ker ni zavezana tožnici ničesar plačati in ker spada izrek o poplačilu kazenskih stroškov pred kazenskega, ne pa pred civilnega sodnika.

Razlogi.

Po določitih §-a 260 št. 5 in 390 k. pr. r. in nanašaje se na ukaz just. ministrstva z dne 9. julija 1878, št. 7075 izreči je v kazenski sodbi sami, kdo mora stroške kazenskega postopanja trpeti; to se mora zgoditi tudi, če je bil obtoženec od obtožbe oproščen. Razsoja o povrnitvi stroškov, naraslih vsled zagovarjanja ali zastopanja obtoženega je toraj del razsoje o stroških kazenskega postopanja, in o njih povračilu je odločevati le

kazenskemu sodniku, bodisi kakor preje omenjeno s sodbo, bodisi s sklepom (§§ 390, 393 k. pr. r.).

Z ozirom na te okoliščine in ker končno tožnica niti trdila ni, da je kazensko postopanje zoper njo toženka z vedoma krivo ovadbo povzročila, vsled česar se pa za izrek o povrnitvi stroškov gori navedeno stališče prav nič ne premeni, bilo je tožbeno zahtevo zavrnilo.

Glede vpoštevanja okoliščine, da je pravdno postopanje nedopustno, se pripomni, da se je v tem oziru smatralo sodišče v širšem pomenu besede za redno sodišče in v nasprotju z upravnimi oblastmi, vsled česar se na napominano okoliščino ni bilo ozirati, nego je bilo stvar samo s sodbo končati.

Izrek o troških temelji na določilih § 41 c. pr. r.

C. kr. deželno prizivno sodišče v L. je vsled priziva tožnice v nejavni seji dne 17. aprila 1902 storila sklep:

Izpodbijana sodba s poprejšnjim postopanjem se kot nična razveljavi in tožba zavrne. Tožnica je dolžna plačati toženki pravdne stroške I. stopinje in stroške postopanja o pravnem leku.

Razlogi.

Z le-to tožbo zahteva tožnica od toženke kakor ovaditeljice povračilo zagovorniških stroškov, naraslih jej v kazenskem postopanju, ki se je bilo zoper njo vsled ovadbe toženke uvedlo zaradi hudodelstva goljufije in končalo s sodbo c. kr. deželnega sodišča v L. z dne 3. septembra 1901 opr. št. Vr VI 652/1—34 tako, da je bila v zmislu § 259, št. 3 k. pr. r. obtožbe oproščena.

Gre torej za zahtevo radi povračila stroškov, ki so del stroškov kazenskega postopanja (§ 393, cit. in uk. just. ministrstva z dne 9. julija 1878, št. 7075), končanega drugače, nego z obsodbo. O tem pa pristojna razsoja izključno kazenskemu sodišču (§ 390 k. pr. r.).

Glede na to in ker so v zmislu čl. I. jur. n. sodišča, katera so v jur. normi oznamenjena za redna sodišča, samo redna sodišča v civilnih pravnih stvareh, dognana je absolutna nepristojnost pozvanega c. kr. okrajnega sodišča v K. kakor civilnega sodišča za to predloženo mu pravno stvar.

Zato je bilo v zmislu §§ 42 jur. n., 471 št. 7, 477 št. 6 in 478 odst. 1 c. pr. r. sodbo z vsem poprejšnjim postopanjem kot nično razveljaviti in tožbo zavrnilo.

Izrek o pravnih stroških I. stopinje in stroških prizivnega postopanja temelji v § 51 odst. 1 c. pr. r.

C. kr. najvišje sodišče je zavrnilo revizijski rekurz tožnice iz razlogov:

Po pravici držalo se je prizivno sodišče načela, da mora razsoditi o stroških postopanja praviloma ono oblastvo, pred katerim se je vršilo postopanje, ter je razsodilo, da ni smatrati zahteve tožničine na povračilo stroškov njenega zagovora pred kazenskim sodiščem za zasebnopravno odškodninsko zahtevo, marveč da je smatrati one stroške za stroške kazenskega postopanja. Vsled tega je o predhodnem vprašanji, ali se je dotično kazensko postopanje pričelo po vedoma neresnični ovadbi, kakor tudi o povračilu stroškov soditi edino le pristojnemu kazenskemu sodniku in sicer tudi tedaj, ako v razsodbi, s katero se je postopanje zavrnilo, ni izreka o dotičnih stroških. (§ 390 odst. 4, § 393 odst. 3 k. pr. r., ukaz just. min. z dne 9. julija 1878 št. 7075.)

Dr. —k.

e) Za tožbe radi cerkvenih sedežev, ki se opirajo na privatnopravne naslove, so pristojna sodišča. Razprave in rekurzne stroške mora samostojno povrniti stranka, ki propade s svojim ugovorom, da je pravna pot nedopustna.

Tožiteljica A. je vložila pri c. kr. okr. sodišču v Ljubljani tožbo zoper župnika B. kakor upravnika farne cerkve I. na pripoznanje, da pristojna edino le tožiteljici pravica do rabe gotovega sedeža v cerkvi I.

Pri prvem naroku je toženčev zastopnik ugovarjal, da za ta spor sodišča niso pristojna, in okr. sodišče je dne 13. marca 1902 opr. št. C III. 52/2—3 s sklepom temu ugovoru ugodilo, tožbo radi tega zavrnilo in tožiteljico obsodilo v povračilo sodnih stroškov, vse to iz razlogov:

Tožiteljica je imela v farni cerkvi I. sedež, katerega jej toženec več ne pripozna. Za uredbo in oddajo sedežev so pa

merodavni škofijski predpisi; spori radi sedežev so torej popolnem interna stvar cerkve in v njih rešitev niso poklicana sodišča, marveč administrativna oblastva. Vrhu tega je pa sedež, oziroma pravica do sedeža »res extra commercium« in torej ni moči pridobiti si lastninske pravice, vsled česar je absolutna nepristojnost sodišča dana ob sebi in zavrnitev tožbe v zmislu §-ov 43 in 104 jur. n. utemeljena.

V rekurzu tožiteljice zoper ta sklep se je povdarjalo: Tožba se opira na to, da je tožiteljica kupila pravico, rabiti zadevni sedež do svoje smrti, da pa je toženi župnik posegel samolastno v to pravico, ko je sedež naprej prodal. Tožiteljica ne zahteva, da naj jej toženec vsled njegove cerkvene oblasti priznava sedež, nego da mora spoštovati njeno, že civilnopравnim naslovom pridobljeno pravico. Odločba o tej drugi alternativni pa pristojna rednim sodiščem. Tudi ni cerkveni sedež »res extra commercium«, kajti brez dvojbe je mogoča na njem posest in priposestovanje, je torej predmet privatnega prometa.

Temu rekurzu je c. kr. deželno sodišče v Ljubljani s sklepom od 10. aprila 1902 opr. št. R III. 50/2—1 ugodilo in izpodbijani sklep spremenilo tako, da se je toženčev ugovor nedopustnosti pravne poti zavrnil in prvemu sodišču naložilo, o tožbi nadalje razpravljati in rzsoditi. Glede stroškov je izreklo, da mora toženec tožiteljici povrniti stroške razprave na prvi instanci in pa tudi rekurzne stroške v odmerjenih zneskih.

Razlogi.

Rekurz tožiteljice je opravičen. Predmet pravnega spora je pravica do rabe cerkvenega sedeža, katere pridobitev temeljuje tožiteljica na zasebno pravno pogodbo, sklenjeno z upravnikom cerkvenega premoženja. Gre torej za zasebnopravno stvar, o koji je, ker ni napotena pred druga oblastva, po §-u 1. jur. n. razsojati sodiščem. Vprašanja, so li cerkveni sedeži pravnemu prometu odtegneni in je li torej sploh mogoče zasebne pravice glede njih pridobivati, ni rešiti v tem stadiju postopanja, ker se tiče stvari same. — Izrek o razpravnih stroških in o stroških rekurza temelji v §-ih 41, 50 in 52 c. pr. r.

Toženec se je v revizijskem rekurzu pritoževal proti odločbi glede pristojnosti in pa tudi proti izreku glede stroškov.

C. kr. najvišje sodišče je z odločbo od 13. maja 1902 ta revizijski rekurz zavrnilo, nanašaje se na pravilno utemeljitev izpodbijanega sklepa, in glede na izvajanja revizijskega rekurza je le še pripomnilo: Vsled ugovorov rekurenta je nastalo le vprašanje, ali je pravna pot sploh dopustna, ne pa, v katerem postopanju naj bi se pred sodiščem razpravljalo. Takojšnja prisodba rekurzni stroškov za tožiteljico je bila opravičena po §-u 52 civ. pr. r., ker z izpodbijanim sklepom je bilo vprašanje glede dopustnosti pravne poti za instanco popolnem rešeno, in sicer je pri tem propadel toženec.

f) Odvetniku, ki dá sodno odmeriti stroške proti svoji stranki, gredo tudi stroški postopanja po pravnih stopinjah.

C. k. deželno sodišče v Ljubljani je vsled rekurza odvetnika dr. P. proti sklepu c. k. okr. sodišča v Ljubljani, s katerim so se odmerile odvetniške pristojbine proti R. L., nekatere postavke, katere je prvi sodnik zavrnil, priznalo, nekatere pa mimo odmere prvega sodnika zvišalo, v ostalem pa rekurz zavrnilo in izreklo, da mora stroške rekurzne postopanja rekurent sam trpeti, ker tu ne gre za sporno postopanje.

Vsled revizijskega rekurza odvetnika dr. P. je c. k. najvišje sodišče z odločbo z dne 27. maja 1902 št. 7433 storilo sklep: Izpodbijani sklep se glede izreka o stroških rekurza tako premeni, da se po rekurentu zaznamovani rekurzni stroški in stroški revizijskega rekurza likvidujejo v skupnem delnem znesku 25 K 9 h kot stroški postopanja odmere, ker ti stroški, — čeprav ne pridejo v poštev kot stroški postopanja po pravnih stopnjah v zmislu §-ov 41 in 506 c. pr. r., kajti ne gre za civilno-pravni spor, — vendar spadajo k onim stroškom, ki se jih je potrosilo v dosego sodniške odmere, in jih je torej, v kolikor so bili potrebni v dosego primerne ugotovbe, šteti za enake z drugimi pristojbinami, kar velja tudi o stroških revizijskega rekurza; vendar pa se jih z ozirom na samo delovit uspeh rekurzov ni moglo prisoditi docela.

g) **Na osnovu presuda utvrgjenja ne može se dozvoliti ovrha.**

Na temelju presude od 23. maja 1901, kojem bje sugjeno: I. spis sačinjen po pok. C. D. slidećeg sadržaja: »Gospodinu Aug. D. ima se izručiti po mojoj smrti. Naregjeno dne 8. decembra 1895. Kapetan C. D«, napisan na listovnom omotu, što se je našao v škrinji izprava rečenog pokojnika, u kojem omotu se našle i zadužnice dd . . . , ima se smatrati valjanim kodicilom, kojim je pok. C. D. zapisao tužitelju Aug. D. svoje tražbine, o kojima rečene zadužnice. II. tužitelj je ovlašten zatražiti izručenje izprava ad I. nalazećih se u sudbenom pologu, i uslijed molbe tužitelja — prvostepeni sud u R. zaključkom 19. jan. 1902 dozvolio je ovome izručenje rečenih zadužnica i listovnog omota.

Uslijed utoka tuženika drugostepeni sud ukinuo je pobijani zaključak i naredio prvome sudu da vrati tjerajućemu vjerovniku njegov prijedlog kao nepripustiv iz razloga:

Presuda 23. maja, na kojoj se temelji ovršni prijedlog, jeste presuda utvrgjenja, pošto ne sadržaje nikakve dužnosti da protustranka što dade, trpi il propusti. Kako proizlazi iz tužbe, tjerajući vjerovnik bje po c. kr. kot. sudu u P. kao ostavinskoj razpravnoj oblasti vrhu smrti C. D. upućen da zatraži svoje pravo ovisno od napisa na rečenom listovnom omotu redovitim putem parbe. Gledom na pomenutu presudu, koja je jur zadobila zakonitu moć, ima c. k. kot. sud v P., kao ostavinska razpravna oblast, da se izjavi vrhu posljedica rečenog utvrgjenja. U istinu utočnici napadaju samo onaj dio zaključka, kojim bje udovoljeno izručenju listovnog omota, ali pošto nije dopušteno jednoj stranci da se podargne dozvolom druge, ovrsi, ako neima ovršnog naslova, to se pobijani zaključak prikazuje ništavim i morao se ukinuti (§-i 1, 7, 51, 78 O. R. i §-i 514 i 477 br. 3 gr. p.). Trošak imao se uzajmice ukinuti u smislu §-78 O. R. i §-a 51 st. 3 gr. p. pošto se ne može primijeniti st. 1 i 2 zadnjeg §-a.

C. kr. vrhovni sud zaključkom 8. aprila 1902 br. 4753 nije udovoljio previdnom utoku i potvrdio je zaključak druge molbe pozivajuć se na temeljite njene razloge.

h) K uporabi §-ov 40, 56 in 74 izvrš. r.

V prečiščeninski eksekuciji je prišel zavezanec pred prodajo na sodišče; sestavil se mu na podlagi aktov račun, pri katerem so se še neodmerjeni in nenaznanjeni daljni izvršilni stroški v zmislu § 76 izvrš. r. določili po odvet. tarifu. Zavezanec je vso, na podlagi akta izračunjeno terjatev s pripadki vred plačal in na podlagi poštnoprejemnega, plačilo izkazujočega lista predlagal ustavitve v zmislu §-a 40 izvrš. r. Potem se je zahtevajočemu upniku vročil zapisnik s popolnim računom in s pozivom, naj se izjavi o popolnem plačilu in o predlagani ustavitvi tekom 8 dni pod nasledki §-a 56 izvrš. r. — V svoji izjavi pa je zahtevajoči upnik hotel še 4 K 33 h daljnjih stroškov in stroške izjave ter predlagal nadaljevanje izvršila do popolnega plačila.

Prvi sodnik je predlog za nadaljevanje izvršila, kakor tudi odmero in priznanje daljnjih stroškov odklonil ter ugodivši zavezančevemu predlogu dovolil ustavitve izvršila in razveljavljenje vseh dosedanjih izvršilnih dejanj.

Razlogi.

Zavezanec je plačal zahtevajočemu upniku 151 K 59 h in s tem ni poplačal samo dotedanjih odmerjenih, ampak tudi novo narasle stroške zahtevajočega upnika v primernem znesku po 5 K 28 h. — Veči zahtevek zahtevajočega upnika po 4 K 32 h sestojata večinoma iz stroškov za poizvedovanje o zavezančevem zemljišču in za izpisek o tem zemljišču. — V le-tem slučaju pa gre za prečiščeninsko izvršilo, in je na podlagi dosedanjih uspehov priprava na dražbo zemljišča nepotrebna, ker je zahtevajoči upnik istočasno z rubežem izposloval izvršilo s prisilno osnovo in vknjižbo zastavne pravice. Na drugi strani pa je zahtevajoči upnik z zneskom po 5 K 28 h za poznejše stroške obilo poplačan. Izvršilo se mora enkrat končati, in končanja ne more ovirati kak minimalni nedostatek, ki po takem plačilu ne pride več v poštev in ki ne sme povzročiti novih neprimernih stroškov. Tudi je upnik zakonito dolžan skrbeti za to, da so zavezancu stroški znani brez nepotrebni stroškov (§ 54 št. 2 izvrš. r.). V le-tem slučaju pa je zavezanec poplačal vse stroške, o katerih je mogel misliti, da jih je imel zahtevajoči upnik, in s tem je zadostil

zahtevi §-ov 74 odst. 1. in 76 izvrš. r. Ker je vsled tega smatrati terjatev zahtevajočega upnika za poplačano, bilo je po predlogu zavezanca izvršilo ustaviti, predlog za nadaljevanje izvršila in za priznanje daljnih stroškov pa odkloniti.

Rekurzu zahtevajočega upnika je rekurzno sodišče deloma ugodilo, izpodbijani sklep preuredilo tako, da se zavezančev predlog za ustavitev izvršila odkloni, in da se nadaljuje izvršilo v izterjanje stroškov izjave, odmerjenih na 6 K 7 h, stroškov nove izjave po 6 K 65 h in stroškov rekurza 9 K 61 h kot izvršilnih, manj že plačanih 5 K 28 h.

Razlogi.

Zavezanec trdi, da je zahtevajoči upnik popolnoma plačan, ker mu je bil poslal 151 K 96 h in zahteva ustavitev. Terjatev pa je znašala ob času ustavitvenega predloga glasom prvotnega dovolilnega sklepa na glavnica 17 K 52 h in 113 K 70 h, skupaj 131 K 22 h ter na odmerjenih izvršilnih stroških 15 K 46 h. — Novi, še neodmerjeni stroški zahtevajočega upnika do dneva predloga za ustavitev se določijo na 6 K 7 in tako je cela terjatev znašala takrat 152 K 75 h. Zavezanec je plačal 151 K 96 h, in torej znaša ostanek 79 h glede na to, da je zavezanec na račun novih stroškov plačal le 5 K 28 h.

Zato je predlog zavezanca, naj se ustavi izvršilo zaradi popolnega poplačila izvršljive terjatve, neutemeljen in ga je bilo vsled rekurza zahtevajočega upnika odkloniti.

Utemeljen je tudi rekurz, v kolikor je prvi sodnik odklonil odmero, oziroma priznanje novih stroškov rekurenta, zapisanih v njegovi izjavi na zavezančev ustavitveni predlog; kajti po predpisu §-a 52 izvrš. r. je sodišče bilo obvezano, odmeriti te stroške.

Glede na vse to je bilo izpremeniti izpodbijani sklep tudi glede zavrnitve predloga za nadaljevanje izvršila v izterjanje ostanka izvršljive terjatve zahtevajočega upnika tako, da se je ugodilo temu predlogu in v zmislu rekurza ob enem določilo znesek navedenih novih stroškov in med temi tudi stroškov izjave na zavezančev ustavitveni predlog; ta izjava je bila gotovo potrebna v svrhu odklonitve zavezančevega predloga. Izrek o re-

kurznih stroških se utemeljuje po §§-ih 43, 50 c. pr. r. in 78 izvrš. r. —

V revizijskem rekurzu je poudarjal zavezanec: Plačal je vse stroške optima fide, kolikor jih je bilo moči posneti iz akta. Zahtevajoči upnik bi mogel k večjemu zahtevati še znesek 34 h za jedno, vsled sodne pisarniške beležke v aktu premalo zaračunjeno dostavnino glede sklepa o prisilni zastavni pravici. Toda glede na vpoštevanje stroškov v zmyslu §-a 76 izvrš. r. in na neznatnost zneska 34 h ali tudi 79 h je reči, da je ta znesek preničeven proti plačilu 151 K 76 h in da je tukaj izvajati načelo: »minima non curat praetor«. Kajti proti takemu načelu bi se moralo izvršilo tudi nadaljevati, če ni poplačan jeden sam vinar. Na ta način bi zavezanec lahko mnogokrat poplačal vso terjatev, vendar bi se zaradi nekaterih vinarjev pri stroških potom §§-ov 40 in 56 izvrš. r. terjatev izrekla neplačano in bi se izvršilo nadaljevalo. Po tem ovinku pa bi se prišlo k enaki praksi, kakršno je bilo staro »sistiranje« izvršila; to pa je hotel novi izvrš. red strogo zabraniti. Ker s stališča vrhovnosodne odločbe z dne 8. marca 1899 št. 3507¹⁾ zavezanec ni dolžan trpeti stroškov za sprejem, vpis in zaračun poslanega denarja zastopniku zahtevajočega upnika, ker je zavezanec v tem slučaju plačal tudi te stroške, je torej plačal, tudi vštévši zadevnih 79 h ali 34 h, več nego je bil dolžan. Sicer pa se pri taki odmeri stroškov 2 instanci skoraj nikoli ne bosta strinjala na vinarje. Dalje je pri poslovanju v zmyslu §§-ov 40, 56 in 76 izvrš. r. neizogibno, da zahtevajoči upnik dobi zdaj nekaj vinarjev več, zdaj manj, toda v prometu se ne da reči, da bi zaradi vinarskega nedostatka terjatev ne bila plačana. Naposled pa zahtevajoči upnik ni predlagal nadaljevanja izvršila za ta znesek, ampak očitvidno zaradi stroškov zemljiškoknjižnih poizvedeb in izpiska; stroški za poizvedbe so se mu pa odmerili že v prvotnem predlogu, in izpisek je predložil zaht. upnik že v prejšnji pravdi; in torej tudi v tem oziru je dobil za svoje poizvedovanje dvakratne stroške. Če je pa zahtevajočega upnika, kakor v pričujočem slučaju po odločbi prvega sodnika, smatrati za plačanega, mu gotovo ne gredo nobeni troški več, in mu jih sodnik tudi ne more odmeriti in priznati. Zahteva nove odmere je zgol nepotrebna in brezpo-

¹⁾ Glej tudi Neumann: System, stran 57.

membna formalnost, ker so se daljni stroški nastavili v zmislu tarifa in, kar je glavno, zahtevajočemu upniku naznanili, ker se sodnik s temi stroški očitno identifikuje, in ker se zahtevajočemu upniku s tem ne prikrajša — kakor kaže ta slučaj — v nobenem oziru pravni lek.

Predlogu zavezanca, naj se terjatev izreče na tej podlagi za plačano, izvršilo ustavi in zavezancu priznajo stroški tega rekurza, ali da se vsaj ob ustavitvi izvršila glede stvarnega plačila in glede na samo delni uspeh rekurza zahtevajočega upnika priznajo le delni stroški, in se njih plačilo naloži zavezancu v zmislu §-a 74 št. 2 izvrš. r. v 14 dneh po eksekuciji — c. kr. vrhovno sodišče z odločbo 8. januarja 1902 št. 18039 ni ugodilo, marveč je sklep II. instance potrdilo, češ da izvajanja revizijskega rekurza niso ovrгла razlogov II. instance.

Pripomnja. Kolikor je znano, je c. kr. deželno sodišče v Ljubljani enkrat odločilo drugače, v milšem zmislu za zavezanca. Praktično in zavezancu ugodno je poslovanje zahtevajočega upnika, ki preliminuje vse prihodnje stroške kar v prvem predlogu, in to je prav lahko pri izvršilu na premičnine; sodnik pa odmeri seveda pri prvem sklepu samo »zapale« stroške, a odmero preliminovanih pridrži svoječasnemu novemu sklepu (ob predlogu zavezanca za ustavitev izvršila). S takim poslovanjem odpade potreba izjave za zahtevajočega upnika v zmislu §-a 40 izvrš. r. in nerazmerna škoda zavezancu. Pa tudi poslovanje izvrševalnega organa glede nadaljnjih izvršilnih stroškov (§§-i 27, 261, 283, 284 izvrš. r.) se primerno olajša.

Dr. Fr. M.

Kazensko pravo.

V kazenskopravnem postopanju se morajo sodišča ozirati tudi na take vloge, ki niso spisane v jeziku, v deželi navadnem.

S kazensko sodbo c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani od 11. novembra 1902 opr. št. U 1417/1—4 je bil I. B. radi prestopka tatvine po § 460 kaz. z. obsojen na entedenski zapor. Obsojenčev vzklic je c. kr. deželno sodišče v Ljubljani s sklepom

od 9. januarja 1902 opr. št. Bl. XII 467/1—1 zavrnilo. Vsled ničnostne pritožbe c. kr. generalne prokurature v obrambo zakona je c. kr. najvišje kot kasacijsko sodišče s sodbo od 21. maja 1902 št. 7158 izreklo, da navedeni sklep c. kr. dež. sodišča v Ljubljani krši zakon v §-ih 467—471 k. pr. r., da se torej razveljavlja, in da se zaukazuje o vzklicu uvesti zakonito postopanje.

Razlogi.

I. B., ki je bil prej član mestne godbe v Ljubljani, potem pa je odpotoval k mornarnični godbi v Pulj, je bil ovaden, da je odnesel srebrno zapestnico v vrednosti 12 K in gotovine 10 h. Pri glavni obravnavi, ki se je vršila v nenavzočnosti obdolženca, je bil le-ta krivim spoznan prestopka tatvine in obsojen v entedenski, s postom poostreni zapor. Na pismeno naznanilo obdolženca, da je nedolžen, se ni oziralo. Sodba se je I-u B. vročila 11. novembra 1901.

Dne 23. novembra 1901 je vložil I. B. vzklic, sestavljen v češkem jeziku. O tem se je odredilo najprej zaslišanje obtoženca.

Pri tem dne 4. decembra 1901 izvršivšem se zaslišanju je izjavil I. B., da se je hotel s svojo vlogo vzklicati proti cit. kazenski sodbi radi izreka o krivdi in kazni.

Deželno vzklicno sodišče v Ljubljani, kateremu so se spisi potem predložili, je zavrnilo vzklic I. B-a, češ, da je zakasnel in sicer zato, ker dne 23. novembra 1901 vloženi spis ni sestavljen v jednom v kranjski deželi navadnem jeziku, da torej tu ni razumljiv, tako da se iz spisa ne da posneti, ali vsebuje vzklic proti rečeni kazenski sodbi; torej je še-le dne 4. decembra 1901 na zapisnik podano izjavo smatrati za prijavo vzklica, ta pa je z ozirom na dan vročitve sodbe 21. novembra 1901 — zakasnela in jo je bilo torej v zmislu §§-ov 466 in 467 kaz. pr. r. zavrniti.

S to razsodbo pa je kršen zakon v §§-ih 464, 467 in 469—471 kaz. pr. r.

V kaz. pr. redu ni določeno, da smejo sodišča le take vloge sprejemati, ki so sestavljene v jednom v deželi navadnih jezikov; torej je bilo zadevno obtoženčevo vlogo dati preložiti in potem o njej ukreniti zakonito postopanje v zmislu njene vsebine. V vlogi izjavlja obtoženec, da

ni niti najmanje kriv, ker ni odnesel niti zapestnice niti denarja; stroške potovanja, katere naj bi bil, kakor domneva sodba, iz izkupila za prodano zapestnico plačal, mu je založil neki N. G., kar bo ta tudi potrdil. To izjavo pa je očitvidno smatrati za vzklic proti izreku o krivdi (in po §-u 467, 3. odst. tudi proti odmeri kazni), in ni temu, da je zakonov nevešči obtoženec pravni lek označil za »ničnostno pritožbo«, pripisovati nikacega pomena, kajti merodajna je edino vsebina vloge.

Ker so torej že v pravočasno (§ 466 odst. 2 kaz. pr. r.) vloženem spisu tiste točke sodbe (§ 464, 2. odst. ibidem), s katerimi se obtožencu baje godi krivica — v zmislu § 467 kaz. pr. r. — popolnoma določno označene, se je moralo uvesti postopanje, ki ga odrejujeta §-a 470 in 471 kaz. pr. r. Torej je odločba vzklicnega sodišča protivna zakonu.

Po vsem tem je bilo ničnostni pritožbi c. kr. generalne prokurature v obrambo zakona po §-ih 33 in 292 kaz. pr. r. ugoditi.

Dr. A. Š.

Izpred upravnega sodišča.

O načinu volitve cerkvenega skladnega odbora, če je v sklad zavezanih več selskih občin (§-i 11 do 13 dež. zak. za Štajersko od 28. aprila 1864 št. 7).

C. kr. upravno sodišče je o pritožbi mestne občine Celje proti odločbi c. kr. ministerstva za uk in bogočastje z dne 27. marca 1901, št. 8127 ex 1899, glede ustanovitve odbora za cerkveni sklad župnije celjske, po javni ustni razpravi dne 28. maja 1902 spoznalo, da se pritožba, ker je neutemeljena, zavrne.

Razlogi.

K fari Sv. Daniela v Celju sta razun celjske mestne občine s 6264 prebivalci in 46.944 gld. 57 kr. predpisanega davka prideljeni tudi selska občina celjske okolice s 3699 prebivalci ter 18.217 gld. 08 kr. predpisanega davka in pa od l. 1895. naprej k občini Velika Pirešica spadajoče selo Lopata s 185 prebivalci ter 481 gld. 89 kr. predpisanega davka. Pri župniji Celje